

Universitatea Babeş–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de istorie și filosofie
Anul universitar 2009-2010
Semestrul I

Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Etica politicilor publice
Codul:
Numărul de credite:
Locul de desfășurare:
Programarea în orar a activităților:

Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Adrian-Paul Iliescu, Profesor Dr.
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): ad.paul.il@gmail.com
Tel 07 41 05 13 32
Ore de audiență:

Descrierea disciplinei:

Etica politicilor publice studiază problemele specifice ale elaborării și aplicării politicilor publice din punctul de vedere al eticii, al principiilor și teoriilor morale contemporane. În centrul atenției se află dificultățile și dilemele morale specifice politicilor publice, controversele relevante pentru această sferă, interpretările concurente existente și utilitatea lor. Preocupările nu se concentrează în primul rând asupra unui cod etic specific (acesta este numai un element component al disciplinei), ci asupra situațiilor morale relevante, asupra surselor de imoralitate în sfera politicilor publice, și, totodată, asupra soluțiilor la problemele evidențiate.

Bibliografia obligatorie:

Michael Laver *Private Desires, Political Action*, Sage, 1997
George Lakoff *Moral Politics*, The University of Chicago Press, 1996
Ralph D. Ellis *Ethical Foundations for Policy Analysis*, Georgetown Univ. Press, 1998
Adam Przeworski, Susan C. Stokes, Bernard Manin (eds) *Democracy, Accountability and Representation*, Cambridge University Press, 1999
Max Weber *Politica, o vocație și o profesie*, Editura Anima, 1992
Hannah Arendt *Crizele republicii*, Humanitas, 1999
Adrian-Paul Iliescu *etică socială și politică*, Ars Docendi, 2007
John Gray *Cele două fețe ale liberalismului*, Polirom, 2002
Mancur Olson *Creșterea și declinul națiunilor*, Humanitas, 1999
Michael Sandel *Democracy's Discontent*, Harvard University Press, 1996

Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Calculator, proiector.

Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare

(1) etica și politică; profesionalizarea politicii și consecințele ei; specificitatea conflictului eficacitate - morală în sfera politicilor publice; critica cinismului și a realismului politic; legalitate și moralitate; strategii de evaluare morală: deontologismul și consecințialismul. Conflictului perspectivelor.

Concepte: eficacitate; cinism; idealism; realism; datorii morale; consecințe politice

Henry Shue *Ethical Dimensions of Public Policy*, în Michael Moran, Martin Rein, Robert E. Goodin (eds) *The Oxford Handbook of Public Policy*, OUP, 2006, pp. 709-729

Donald J. Maletz, Jerry Herbel *Beyond Idealism*, în *The American Review of Public Administration*, vol. 30, No. 1, March 2000

Max Weber *Politica, o vocație și o profesie*, Editura Anima, 1992

Ralph D. Ellis *Ethical Foundations for Policy Analysis*, Georgetown Univ. Press, 1998, cap. 7, § 2

Giovanni Sartori *Teoria democrației reinterpretată*, Polirom, 1999, partea I, cap. 8, mai ales § 8.8

Dennis F. Thompson *Political Ethics and Public Office*, Harvard Univ. Press, 1987

(2) scopul politicilor publice și evaluarea etică; dilema «right»-«good»; controversa minimalism liberal – paternalism; obligațiile decidenților politici; problema imparțialității

Concepte: bine public; dreptate; imparțialitate; paternalism

Michael Sandel *Democracy's Discontent*, Harvard University Press, 1996, cap. 1-3, 7

Gerald Dworkin *Paternalism*, în Ralph W. Clark (ed) *Introduction to Moral Reasoning*, West Publ. Company, 1986

J.S. Mill *Despre libertate*, Humanitas, ediția 1994 sau ediția 2005, capitolul IV

Patrick Devlin *Morală și lege penală* (traducere pentru studenți, text electronic)

Adrian-Paul Iliescu *Etică socială și politică*, Ars Docendi, 2007, 2.5.7

(3-4) Dificultățile definirii interesului public; dilema reprezentării; starea de excepție; problemele de agregare a preferințelor; problema falsificării intereselor publice și a binelui public

Concepte: interes public; bine public; reprezentare; incertitudine; stare de excepție; preferințe; agregare a preferințelor

Bernard Manin *The Principles of Representative Government*, Cambridge University Press, 1997, cap. 5

Giovanni Sartori *Teoria democrației reinterpretată*, Polirom, 1999, partea I, cap. 2, mai ales § 2.3, 2.5

James G. March, Johan P. Olsen *Democratic Governance*, The Free Press, 1995, cap. 7 (mai ales subcapitolul *Governance, Virtue and Faith*)

Robert A. Dahl *A Preface to Democratic Theory*, The Univ. of Chicago Press, 1966, pp. 40-100

Robert A. Dahl *Democrația și criticii ei*, Institutul European, 2002, partea a IV-a, cap. 10

Adrian-Paul Iliescu *Etică socială și politică*, Ars Docendi, 2007, 3.2.4 – 3.2.7

(5) indeterminarea nevoilor sociale; dificultăți cognitive (sorting, labeling, comparing, measuring); problema incertitudinii; risc

Concepte: nevoie publică; măsurarea nevoilor; comparabilitate; comensurabilitate; incertitudine;

risc

Ralph D. Ellis *Ethical Foundations for Policy Analysis*, Georgetown Univ. Press, 1998, .cap. 5, 6, 7, § 1

Thomas Sowell *Knowledge and Decisions*, BasicBooks, 1996, cap. 3 (60-113), 5, 8 (*Forcible Restriction of Competititon*)

Friedrich A. Hayek *Drumul spre servitute*, Humanitas, 1993, cap. VI

Robert E. Goodin *Political Theory and Public Policy*, The Univ. of Chicago Press, 1982, cap. 7, 8, 9 (*Uncertainty as an Excuse for Myopia*)

Charles E. Lindblom, Edward J. Woodhouse *Elaborarea politicilor*, Cartier, 2003, cap. 1 (*Limite cognitive și subminări*), cap. 2 (*Limitele analizei ca substitut al politicilor*), cap. 6

(6-7) Contradicția raționalitate politică - etică; bunuri publice; «tragedia bunurilor comune»; dilema «deșinutului»; dilema «blatistului»; ecuația lui Tullock; limitele acțiunii colective și solidarității - Olson; soluții (*tit for tat*) și rolul eticii

Concepte: raționalitate; bun public; bun comun; joc rațional; costuri-beneficii; solidaritate

Michael Laver *Private Desires, Political Action*, Sage, 1997, cap. 1-4

Adrian Miroiu *Fundamentele politicii*, Polirom, 2006, vol. I, cap. 7,8; vol. II, cap. 11, 13

Mancur Olson *Creșterea și declinul națiunilor*, Humanitas, 1999, cap. 1-3

Mancur Olson *Logica acțiunii colective*, traducere (fragment) pentru uz academic (format electronic)

Adrian-Paul Iliescu *Etică socială și politică*, Ars Docendi, 2007, 2.6, 3.2.4, 3.2.5, 3.3.2.3-3.3.2.5, 3.3.2.8

(8-9) problema insuficienței resurselor; grupurile de pradă; lobbyismul; the «public pie»; tragedia bunurilor comune; irațional și imoral în goana după resurse; renta politică; corupție; critica moralismului politic; alocarea resurselor (modele: egalitarism, prioritism etc).

Concepte: resurse; grup de pradă; lobby; rentă; corupție episodică/structurală; moralism politic; distincția moralitate-moralism; alocare/distribuire

Mancur Olson *Creșterea și declinul națiunilor*, Humanitas, 1999, cap. 6

Derek Parfit *Equality or Priority?* (the Lindley lecture, 1991)

Elinor Ostrom *Guvernarea bunurilor comune*, Polirom, 2007, cap. I

Jeremy J. Richardson (ed) *Pressure Groups*, Oxford U. P., 1993, cap. 1-4

Jack L. Walker *The Origins and Maintenance of Interest Groups in America*, în *The American Political Science Review*, vol. 77, no. 2, June 1983

Thomas Sowell *Knowledge and Decisions*, BasicBooks, 1996, cap. 8, cap. 10 (*Summary: Embattled Freedom*)

Robert W. McElroy *Moralitatea în politica externă americană*, Paideia, f.a., cap. 1 (*Absolutismul moral*)

Ralph D. Ellis *Ethical Foundations for Policy Analysis*, Georgetown Univ. Press, 1998, cap. 6

James A. Montanye *On Rent Thinking and the Corruption of the Republican Government*, în *The Independent Review*, vol. VII, no. 4, Spring 2003

James A. Montanye *Rent Seeking Never Stops*, vol. I, No.2, Fall 1996

Charles E. Lindblom, Edward J. Woodhouse *Elaborarea politicilor*, Cartier, 2003, cap. 7

(10-11) Diversitatea fundamentală și ireductibilă a perspectivelor politice și valorilor; varietatea aprecierilor performanței politice; dificultatea de atingere a consensului; riscul arbitrarității

Concepte: optim politic; diversitate; pluralism; failibilism; arbitrar politic;

J. S. Mill *Despre libertate*, Humanitas, 2005, cap. II, III

Isaiah Berlin *My Intellectual Path*, în vol. *The Power of Ideas*, editat de Henry Hardy, Princeton Univ. Press, 2000

Friedrich A. Hayek *Drumul spre servitute*, Humanitas, 1993, cap. IV (ultimul paragraf), V, VI

John Gray *Cele două fețe ale liberalismului*, Polirom, 2002, cap. 2 și 3

Ralf Dahrendorf *Quadratura cercului*, în *Lettres Internationales*

Thomas Sowell *Knowledge and Decisions*, BasicBooks, 1996, cap. 3 (*Optimality și Summary and Implications*)

Charles E. Lindblom, Edward J. Woodhouse *Elaborarea politicilor*, Cartier, 2003, cap. 2 (*Conflictul de valori*)

(12) Responsabilitatea decidenților politici. Accountability.

Concepte: responsabilitate; răspundere; evaluarea performanței

Adam Przeworski, Susan C. Stokes, Bernard Manin (eds) *Democracy, Accountability and Representation*, Cambridge University Press, 1999,

Susan J. Pharr, Robert D. Putnam (eds) *Disaffected Democracies*, Princeton University Press, 2000, cap. 2 (Russell Hardin), 4 (Anthony King), 8 (Susan Pharr), 9 (Donatella della Porta)

James G. March, Johan P. Olsen *Democratic Governance*, The Free Press, 1995, cap. 5 (*Developing Political Accounts*)

Brian W. Hogwood, Lewis A. Gunn *Introducere în politicile publice*, Editura Trei, 2000, cap. 12 (*Evaluarea*)

(13) Sinceritate, publicitate și adevăr în politica publică

Concepte: publicitate; transparență; sinceritate; încredere (trust); manipulare

Hannah Arendt *Crizele republicii*, Humanitas, 1999, cap I (*Minciuna în politică*)

Thomas Sowell *Knowledge and Decisions*, BasicBooks, 1996, cap. 10

Martin Jay *The Virtues of Mendacity* (text electronic)

Sissela Bok *Lying: Moral Choice in Private and Public Life*, Knopf, 1978.

Robert E. Goodin *Political Theory and Public Policy*, The Univ. of Chicago Press, 1982, cap. 6

(14) Moralitate universală și moralitate profesională; are politicianul drepturi morale speciale? Problema «mâinilor murdare» («dirty hands»)

Concepte: moralitate; drepturi morale; stare de excepție; «mâini murdare»;

Laurie Calhoun *The problem of «Dirty Hands» and Corrupt Leadership*, în *The Independent Review*, vol. VIII, no. 3, Winter 2004

C.A.J. Coady *Politica și problema mâinilor murdare*, în Peter Singer (ed) *Tratat de etică*, Polirom, 2006

Mircea Flonta *Despre rațiunea morală comună*, în vol. Mircea Flonta *Kant în lumea lui și în cea de azi*, Polirom, 2005

Daniel R. Sabia Jr. *Weber's Political Ethics and the Problem of Dirty Hands*, în *Journal of Management History*, vol. 2, no. 1, 1996

Modul de evaluare:

Participare activă pe parcurs (întrebări, discuții, prezentări): 30%

Eseu final 70%

Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

[Prezența la ore (după caz), condiții de prezentare la examen, modalități de recuperare, noțiunea de plagiat, consecințele plagiatului la lucrările elaborate, consecințele cazurilor de fraudă la examen, rezolvarea contestațiilor].

Bibliografia opțională:

[Datele complete de identificare a lucrărilor adiționale recomandate în cadrul disciplinei, precizarea locului unde acestea se pot accesa (inclusiv resursele accesibile prin Internet)].

Vezi bibliografia fiecărei teme.